

РЕШЕНИЕ

№ 5842

гр. София, 06.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 22 състав,
в публично заседание на 15.09.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Десислава Корнезова

при участието на секретаря Кристина Българиева и при участието на прокурора Тони Петрова, като разгледа дело номер **3753** по описа за **2018** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.203 - чл.207 от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/ във връзка с чл.1, ал.1 от Закона за отговорността на държавата за вреди /ЗОДОВ/.

Образувано е по искова молба на Ж. А. С., подадена чрез адв. М. П., с която са предявени иски за осъждане на ответника **НАЦИОНАЛНА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА /НЗОК/** да ѝ заплати обезщетение за причинени имуществени и неимуществени вреди, които са последица от незаконосъобразен административен акт- Решение № РД–Е112–234/23.11.2016г. на управителя на Националната здравноосигурителна каса /НЗОК/.

В обстоятелствената част на исковата молба се излагат следните релевантни за спора твърдения: През месец май 2016г. поради силни болки при изпълняване на различни жизнени функции, невъзможност да стои права и др. оплаквания, продължили повече от година, ищцата била диагностицирана с М. кисти (Кисти на Т.) на ниво прешлени S 2-3 в ляво и дясно, установени след изследване с магнитно –резонансна томография. Диагнозата е поставена от д-р Е. Е., направена е консултация и с невролог – д-р Т. Д., която насочила пациента за лечение в чужбина поради липса на възможности за ефективно лечение в Република България. Ищцата Ж. С. подала заявление вх. № Е112-02-85/17.09.2016 г. за издаване на разрешение за планово лечение (формуляр S2) извън държавата- членка по пребиваване. С протокол № Е112-04-65/22.11.2016 г. на заседание на нарочна комисия за разглеждане на искания на здравноосигурени лица, било взето решение, че не са налице предпоставките за издаване на разрешение за

планово лечение в чужбина (формуляр S2). С Решение № РД–Е112–234/23.11.2016г. на управителя на НЗОК е бил постановен отказ по направено искане за лечение в чужбина. Този административен акт е бил отменен с Решение № 2552/18.04.2017 г. по адм. дело № 108/2017г., като съдът е върнал на управителя на НЗОК за ново произнасяне административната преписка. Решението на АССГ е било потвърдено с Решение № 12765/25.10.2017г. по адм. дело № 6979/2017г. на ВАС на РБ.

Междувременно поради прогресивното влошаване на здравословното състояние на ищцата, лечението ѝ станало неотложно и тя е била оперирана на 21.02.2017г. в Американския институт за минимално инвазивна хирургия в К. за собствена сметка, като е заплатила сумата от 37 900.00 евро.

Посочва, че Решение № 2552/18.04.2017 г. по адм. дело № 108/2017г. на АССГ /потвърдено с Решение № 12765/25.10.2017г. по адм. дело № 6979/2017г. на ВАС/, с което се отменя Решение № РД–Е112–234/23.11.2016г. на управителя на НЗОК, по същество било равнозначно на признаване на право на лечение, като пораждало задължение за НЗОК на основание чл. 20, §2 от Регламент (ЕО) № 883/2004 г. да възстанови направените разходи за лечение. Позовава се на решение № С-368/98 на СЕС, V. and others, т. 34 и решение № С-173/2009 Г. Е. срещу НЗОК, т.75.

Ищцата претендира обезщетение за претърпените имуществени вреди в размер равен на действително извършените разходи за лечение в К. и направените в тази връзка транспортни разходи, които към завеждане на исковата молба не били възстановени от НЗОК въпреки проведената комуникация.

Претърпените неимуществените вреди се изразявали в притеснението по посрещане на дълговете по заеми, които ищцата била принудена да вземе, за да плати разходите по лечението в чужбина. Като част от претърпените вреди се посочва още загубеното доверие в държавните институции, които са нарушили конституционното право на ищцата на достъпна медицинска помощ и безплатно предоставяне на медицински услуги на здравноосигурено лице в Република България.

Твърди, че била налице пряка причинно – следствена връзка между незаконосъобразния акт на управителя на НЗОК и настъпване на имуществените и неимуществените вреди.

Предявени са искове за имуществени вреди в размер на 37 650.00 (тридесет и седем хиляди шестстотин и петдесет) евро, представляващи преките разходи по лечението и транспортните разходи непосредствено свързани с лечението; неимуществените вреди в размер на 10 000.00 (десет хиляди) лева; мораторна лихва за забава за периода 25.10.2017г.-05.04.2018г.

С молба от 21.05.2018г. (л. 27-л.28 от делото), във връзка с указания на съда дадени с Определение от 17.04.2018 г., ищцата уточнява, че предявеният иск за заплащане на обезщетение за имуществени вреди се изразява в претърпени загуби от извършените във връзка с лечението разходи, които претендира считано от 10.12.2016г. (датата на която ѝ е съобщено Решение № РД–Е112–234/23.11.2016г. на управителя на НЗОК), до окончателното изплащане на обезщетението. Искът за неимуществените вреди да се счита предявен също за периода от датата на която на ищцата е съобщено Решение № РД–Е112–234/23.11.2016г. на управителя на НЗОК - 10.12.2016г., до окончателното изплащане на обезщетението. Уточнява, че претендира присъждане на мораторна лихва, считано от 25.10.2017г. – до 05.04.2018г.

В молба депозирана по делото на 11.06.2018г. (л. 30) ищцата уточнява, че крайната

дата на претенцията за заплащане на обезщетение за имуществени вреди е датата на депозиране на исковата молба, а именно: 05.04.2018г. Размерът на претендираната мораторна лихва за имуществени вреди е посочен на 5 051.00 евро, а за неимуществените вреди се претендира за периода от 10.12.2016г. до датата на депозиране на исковата молба и е в размер на 1 341.57 лева.

Във връзка с Определение на съда от 20.08.2018 г., в становище от 13.09.2018 г. (л.80 по делото), Ж. А. С., е направила изявление, че исковата молба, следва да се счита и за жалба за обявяване на нищожността на Решение № РД–Е112–30/06.03.2018г. на управителя на НЗОК поради противоречието му с Решение № 12756/25.10.2017г. по адм. дело № 6979/2017г. на ВАС. Така направеното искане е оттеглено от страната в открито съдебно заседание по делото, проведено на 23.10.2018 г., видно от протокол от 23.10.2018г. / л. 116 - л.118 /.

В проведените открити заседания ищцата се представлява от адв. М. П. и адв. Т. Е., които молят да се постанови решение, с което да се уважат изцяло предявените искове, които били доказани по основание и размер. Претендира и присъждане на извършените по делото разноски. Обобщаващи доводи за основателност на исковите претенции са развити в писмени бележки от 29.09.2023г.

Ответникът - НЗОК, чрез процесуалните представители юрк. В. К., юрк. Н. А. и юрк. А. Б., оспорват исковите като недопустими, недоказани и неоснователни. В депозиран писмен отговор от 12.07.2018г. се посочва, че административното производство пред НЗОК по подаденото от ищцата заявление с вх. № Е112-01-85/17.09.2016 г. за лечение в чужбина не е приключило, тъй като е прието Решение № РД-Е112-30/06.03.2018г. на управителя на НЗОК, което не е влязло в законна сила. Посочва се, че това решение е издадено в изпълнение на задължителните указания по прилагане на закона, дадени с Решение № 2552/18.04.2017 г. по адм. дело № 108/2017г. на АССГ, потвърдено с Решение № 12765/25.10.2017г. по адм. дело № 6979/2017г. на ВАС. Направено е възражение за недопустимост на исковата молба на основание чл. 204 от АПК, защото исковите са предявени преждевременно преди влизане в сила на Решение № РД-Е112-30/06.03.2018г. на управителя на НЗОК.

Обосновава се и неоснователност на исковите, като в тази връзка се позовава на писмо – отговор от 09.07.2017 г. на Министерство на здравеопазването на К., в което се посочва, че Американският институт по инвазивна хирургия в Република К. няма договор с публичната здравна система на Република К., не приема формуляр S2 за финансиране на лечение по реда на европейското законодателство, поради което ищцата би могла да се лекува само като частен пациент на болницата. От представените в хода на производството медицински становища следвал извод, че не са налице предпоставките по чл. 22, § 2, ал.2 от Регламент /ЕО/ 883/2004, защото лечението можело да се извърши в кратки срокове в Република България. Посочва се, че претендираните вреди са прекомерни по размер и не са определяеми, оспорва се наличието на причинно – следствена връзка, поради липсата на сключен договор между болницата, в която ищцата е провела лечението си и здравната каса на Република К., следователно и невъзможност да се възползва от формуляр S2 за финансиране на лечение по реда на европейското законодателство.

В писмени бележки, депозиран по делото на 10.06.2021г. се аргументира, че ищцата не е изчакала произнасяне от административния орган, провела е лечение като частен пациент в болница в К., поради което липсвала причинно-следствена връзка между отмененото решение и направените разходи. Не били доказани и претърпените

неимуществени вреди. Претендира присъждане на направените в процеса разности, представляващи заплатени суми за изготвянето на счетоводно – икономическата експертиза и юрисконсултско възнаграждение.

Представителят на Софийска градска прокуратура дава заключение за основателност и доказаност на исковите претенции. По отношение на размера на обезщетението за претърпени неимуществените вреди, счита че той е завишен и не кореспондира с принципа по чл. 52 от ЗЗД.

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.- град, след преценка поотделно и в съвкупност на събраните по делото доказателства по реда на чл.235, ал.2 от ГПК във вр. с чл. 144 от АПК, доводите и становищата на страните, приема за установено следното от фактическа страна:

Ж. А. С. е подала до управителя на НЗОК заявление за издаване на разрешение (формуляр S2) за планирано лечение извън държавата по осигуряване/пребиваване с вх. № E112-01-85/17.09.2016 г. /л. 54-55/.

С Решение № РД-Е112-234/23.11.2016г. управителят на НЗОК е отказал издаването на предварително разрешение за лечение извън държавата-членка по пребиваване, заплащано от НЗОК (формуляр S2), на задължително здравноосигуреното лице по българското законодателство - Ж. А. С..

Актът е оспорен от г-жа С. и е образувано адм. дело № 108/2017г. по описа на АССГ, II-ро отделение, 52 състав.

С решение № 2552/18.04.2017г. по адм. дело № 108/2017г. на АССГ, Решение № РД-Е112-234/23.11.2016г. на управителя на НЗОК е отменено, а преписката – върната на административния орган за ново произнасяне при спазване на указанията по тълкуването и прилагането на закона, дадени в мотивите на съдебния акт. Мотивите са следните: „Управителят на НЗОК /бел. моя/ е приел становищата на националните консултанти, без да ги анализира, и въз основа на тях е направил своите правни изводи. /.../ В становищата на консултантите /бел. моя/ не са посочени, обаче, конкретни лечебни заведения в България; използвани в тях методи – прилага ли се в тях метода, използван в Американски институт за минимално инвазивна хирургия /А. Spine/ К., или други методи с аналогични резултати; обичайните срокове, в които може да се получи лечение в тях и възможното развитие на болестта. /.../ Само формално, комисията е съобразила и приложила чл. 8, ал. 1 от Правилата, като е поискала становища на консултантите-медици за преценката дали са или не с оглед поставената диагноза материално правните предпоставки за издаване на искания документ и по който въпрос са били нужни специални знания, каквито комисията е нямала. С писмо с изх. № E112-01-85 от 21.10.2016г. управителят на НЗОК е изискал становище в следния смисъл: ако лечението на заболяването на Ж. С. може да се осъществи в България и при безопасни и оправдани от медицинска гледна точка срокове, да се посочи къде, в какви срокове. Въпреки, че получените становища не отговарят на поставените им задачи, органът не е изискал повторно становище по конкретно поставените въпроси. /.../ Решението, предмет на делото, с което отказано на жалбоподателката издаване на предварително разрешение /.../ следва да бъде отменено, а преписката върната на административния орган за ново произнасяне. При новото разглеждане следва да се изиска мотивирано становище от експерти, които да отговорят на конкретно поставените от управителя въпроси“.

С решение № 12765/25.10.2017 г. по адм. дело № 6979/2017 г. на ВАС на РБ е оставен в сила първоинстанционния съдебен акт.

След възобновяване на производството пред НЗОК с Решение № РД-Е112-30/06.03.2018г. на управителя на НЗОК е отказано издаване на предварително разрешение за лечение извън държавата-членка по пребиваване, заплащано от НЗОК, на задължително здравноосигуреното лице по българското законодателство - Ж. А. С. /л. 42-45/.

В открито съдебно заседание, проведено на 23.10.2018г., процесуалният представител на ищцата оттегля становището си от 13.09.2018г., в което е отправил искане за прогласяване нищожността на Решение № РД-Е112-30/06.03.2018 г. на управителя на НЗОК на основание чл. 177, ал. 2 АПК.

Представени са на 20.07.2023 г. копие от молба на г-жа С. до НЗОК, с която моли да получи Решение № РД – Е112-30/06.03.2018 г. на управителя на НЗОК, копие от придружително писмо и Решение № РД – Е112-30/06.03.2018 г. на управителя на НЗОК с отбелязване кога е връчено, както и копие от депозирана пред АССГ жалба с вх. № 27198/19.07.2023г. от ищцата срещу Решение № РД – Е112-30/06.03.2018 г. на управителя на НЗОК.

Представени са с молба от 09.11.2018 г. писмени доказателства, преведени на български език /фактури, разписки, платежно нареждане – л. 126-153/, и с молба от 17.02.2020г. оригинали на писмени доказателства /договор за паричен заем, разписки, преводни нареждания– л. 288-303/.

Приложени са следните писмени доказателства с превод на български език: кореспонденция от юни 2017г., видно от която Американският институт по минимално инвазивна гръбначна хирургия /А. Spine/ не работи с държавното здравно осигуряване, поради което формуляр S2 не може да бъде използван за услугите, предлагани от посочената болница /л. 436-437/, писмо от д-р Ф. Ф., с което се удостоверява необходимостта от планираното за Ж. А. С. лечение в цитираната болница /л. 440-443/; оферта за извършване на хирургична интервенция с посочено описание на процедурите и стойността им /л. 448-449/; фактура от 28.02.2017 г. /л. 451-452/ за сумата от 37 900.00 евро.

По делото е приета съдебно-икономическа експертиза, която съдът кредитира като изготвена обективно и в съответствие със събраните писмени доказателства. Въз основа на подробни фактически установявания в констативно-съобразителната част на експертизата, вещото лице С. П. е формирала следните изводи:

В оригинал е представена фактура с реф. № F. 07022017/28.02.2017г. от А. Spine Plc, издадена на Ж. А. С., за сумата от 37 900.00 евро за операция на киста на Т. от д-р Ф., извършена на 21.02.2017г. /л. 301/. Фактурата съответства на изискванията на българското законодателство за минималната информация по отношение на първичен счетоводен документ. От съдържанието на представената фактура се установяват точно услугите и стоките, до които се отнася, основанийето за издаването ѝ – извършената операция, стойностното изражение на всяко едно от перата за формиране на общ разход от 37 900.00 евро – хоспитализация, такса за хирург, за помощник-хирург, анестезиолог; приети лекарства, импланти, изделия за еднократна употреба, други болнични разходи и такси. Констатирано е, че сумата по оригиналната фактура съответства на тази по документа в превод на български език, както и че сумата по посочената фактура е постъпила по сметката на А. Spine Plc на пет вноски с банкови преводи. Сумите в размер на 3 000.00 евро, 12 750.00 евро и 6 200.00 евро, или общо 21 950.00 евро, са платени с кредитен превод от банкови сметки на Ж. А. С. и са наредени директно по банкова сметка на А. Spine Plc; сумата в размер

на 3 822.56 евро е наредена от А. Г. К. към банковата сметка на А. Spine Plc съгласно условията на договор за паричен заем между него и Ж. А. С., по силата на който последната дължи връщането на сумата на заемодателя К.; сумата в размер на 12 127.44 евро е наредена директно към банковата сметка на А. Spine Plc чрез „Б. банк“ във Великобритания от „М-ДЕКОР“ ООД като дарение за операция от д-р Ф. на Ж. А. С.. Описанието на стойностите за извършените процедури по пера е, както следва: лумбална леминектомия, декомпресия на нерва и лавинектомия, проверка и декомпресия на гръбначния стълб, couda equine и коренчетата на нервите, анестезия, невромониторинг и техники, импланти и изделия за еднократна употреба, като за всяко от тях е посочена конкретна стойност в евро на стр. 15 от експертизата. Сумите от документите, посочени по-горе и обуславящи извършените плащания, не кореспондират със сумите, описани по дейности и процедурите по пера така, както са посочени във фактурата, поради което не може да се направи извод кое плащане за коя процедура/действие се отнася. Въпреки това общият размер на сумите, представляващ сбор от всички платежни документи, приложени по делото, възлиза на 37 900.00 евро, която е и обща стойност по фактурата. Цената не включва пътни и транспортни разходи, като по делото липсват доказателства за извършването им. По делото били представени в оригинал и други документи: 2 броя платежни нареждания за валутен превод от 15.02.2017г. и 23.06.2017г. до „Банка ДСК“ ЕАД с наредител ищеца и бенефициент А. Spine Plc, с основание – операция на Ж. А. С. от д-р Ф. /л. 291, л. 294/; 5 броя операционни бележки, респ. съобщения или справки за извършени банкови преводи по сметката на А. Spine Plc, с основание – операция на Ж. А. С. от д-р Ф. – от 15.02.2017 г. С. превод на сумата в размер на 3 000.00 евро /л. 292/, съобщение за платена от „М-Декор“ ООД сума в размер на 12 127.44 евро /л. 297/, S. съобщение от 20.02.2017г. до „П. банк“ за сумата в размер на 3 822.56 евро с наредител А. Г. К. и основание - споразумение /л. 289/, С. превод от 23.06.2017г. за сумата в размер на 12 750.00 евро /л. 295/, справка от 07.07.2017 г. на „Банка О.“ за S. превод на сумата от 6 200.00 евро и основание - проформа фактура от 28.06.2017 г. /л. 299/; 5 броя разписки, издадени от А. Spine Plc за получени суми за операция на пациент Ж. А. С. от д-р Ф., като са цитирани в експертизата техните референтни номера, дати и правно основание. Формира се извод, че посочените документи представляват документална обосновка за извършени платежни операции – превод на парични средства в евро по сметката на А. Spine Plc за операцията на пациент Ж. А. С., извършена от д-р Ф. на 21.02.2017 г. Сумите, описани в тях, съответстват на сумите по документите, предоставени в превод на български език. Описанието на основанието за направеното плащане е общо – операцията на Ж. А. С., без да е посочено и описано в детайли спрямо заплатената дейност /лечение, какво и към кой момент/. Експертът посочва, че всички документи по молбата от 17.02.2020г. са

представени в оригинал. Те формират в общ размер реалните плащания – **37 900.00 евро**, за което е издадена и фактурата от 28.02.2017г., в която посочената сума е детайлизирана по пера /л. 301/. Плащанията са извършени от платци/наредители на превода - Ж. А. С., А. Г. К. и „М-Декор“ ООД, по банковата сметка на А. Spine Plc. Основанието на преводите е операция на Ж. А. С. от д-р Ф., с изключение на сумата в размер на 3 822.56 евро, преведена от А. Г. К. с посочено основание – споразумение с Ж. А. С.. Към експертизата е изготвено приложение, съдържащо информация от документите за извършени плащания в евро и за общата стойност от фактурата от 28.02.2017 г.

По делото са изслушани свидетелските показания на съпруга на Ж. А. С. - Х. В. С.. Той излага, че ищцата е кандидатствала за отпускане на средства от НЗОК през м.09.2016г. за извършване на операция в Република К., но ѝ било отказано. Парите били събрани от нейни близки, приятели, роднини, колеги, вкл. и от работодателя на свидетеля. Съпругата му била много притеснена дали ще получи разрешение, не можела да спи, което допълнително влошавало нейното здравословно състояние.

При така установените факти, **АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.- град**, обосновава следните *правни изводи*:

Съгласно разпоредбите на чл.203, ал.1 и ал.2 от АПК, гражданите и юридическите лица предявяват исковете за обезщетения за вреди, причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица по реда на глава XI от АПК, а за неуредените въпроси приложение намират разпоредбите на ЗОДОВ.

Обективно съединените искове срещу НЗОК са предявени от лице с активна процесуална легитимация на осн. чл. 203, ал. 1 от АПК, във вр. с чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Твърди се претърпяване на имуществени и неимуществени вреди, причинени от незаконосъобразен акт на административен орган, издаден при и по повод изпълнение на административна дейност / Решение № РД–Е112–234/23.11.2016 г. на управителя на НЗОК/. Налице е спор по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ за вреди, причинени от държавен орган при изпълнението на административна дейност и като такъв е подсъден на административните съдилища съгласно чл. 128, ал.1, т.6 от АПК във вр. с чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ.

Държавата дължи обезщетение за всички имуществени и неимуществени вреди, които са пряка и непосредствена последица от увреждането, независимо от това, дали те са причинени виновно от отговорното длъжностно лице (Тълкувателно решение № 3/22.04.2005 г. по т.дело № 3/2004 г. на ОСГК на ВКС). Пасивно легитимираният ответник по ЗОДОВ, срещу когото следва да се предяви иска за обезщетение, съгласно

чл. 205 от АПК е юридическото лице, представлявано от органа, от чийто незаконосъобразен акт, действие или бездействие са причинени вредите. Под „орган” и по смисъла на § 1, т.1 ДР на АПК в случая се има предвид този държавен орган, чиито длъжностни лица със своите действия и/или бездействия са причинили вреди на граждани. Ето защо, съгласно чл.6, ал.1 от ЗЗО, НЗОК като юридическо лице се явява надлежния ответник по предявените по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ иски.

Съгласно т. 4 от Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2005г. по т.дело № 3/2004г. на ОСГК на ВКС на РБ: „при незаконни актове на администрацията началният момент на забавата и съответно на дължимостта на законната лихва върху сумата на обезщетението, както и началният момент на погасителната давност за предявяване на иска за неговото заплащане е влизане в сила на решението, с което се отменят унищожаваните административни актове, а при нищожните това е моментът на тяхното издаване, а за незаконни действия или бездействия на административните органи - от момента на преустановяването им”. Спазено е изискването по чл.110 от ЗЗД във вр. §1 от ЗР на ЗОДОВ, регламентиращ общата петгодишна давност за инициране на производство за присъждане на обезщетения. Последното е преюдициален въпрос, чийто отговор определя и една от предпоставките за основателност на предявения иск за вреди. В случаите, в които исковата претенция бъде уважена като основателна, се разглежда и акцесорното искане за присъждане на претендираната лихва, като за неговата допустимост също се изследва изтекла ли или не погасителната давност. Съгласно чл. 111, б. „в“ от ЗЗД, вземанията за лихви се погасяват с изтичането на краткия тригодишен давностен срок. В конкретния случай, както главните, така и акцесорния иск са предявени преди изтичане на съответните давностни срокове.

Разгледани по същество, обективно съединените иски са НЕОСНОВАТЕЛНИ.

Съгласно чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ, държавата и общините носят отговорност за вредите, причинени на граждани и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на техни органи и длъжностни лица при или по повод изпълнение на административна дейност.

Отговорност на държавата и общините по чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ възниква при осъществяване на следния фактически състав: 1. вреда, 2. незаконен акт, действие и/или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата при или по повод изпълнение на административна дейност; 3. причинна връзка между вредата и акта, действието и/или бездействието.

Отговорността е обективна, т.е. не е необходимо наличие на вина, а предпоставките по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ следва да бъдат изпълнени кумулативно (едновременно). От изведените по-горе предпоставки по чл.1 от ЗОДОВ могат да се изведат две хипотези на ангажиране на отговорността на държавата: за вреди в резултат на административна дейност – причинени от незаконен акт /който от своя страна би могъл да бъде унищожаван или нищожен/, както и от незаконно действие или бездействие на орган или длъжностно лице. При претендиране на вреди от незаконосъобразен административен акт, исковата претенция е допустима след отмяната му по съдебен ред или при едновременно предявяване на иска с оспорването на административния акт (чл.204, ал.1 и ал.2 от АПК). Когато вредите са причинени от нищожен или оттеглен административен акт, незаконосъобразността на акта се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетение (чл.204, ал.3 от АПК). В случаите, когато вредите са причинени от незаконосъобразно действие или бездействие, незаконосъобразността им се установява от съда, пред който е предявен искът за обезщетение (чл. 204, ал.4 АПК). В тежест на ищеца е да установи при условията на пълно и главно доказване всички очертани дотук условия, правопораждащи правото по чл.1, ал.1 от ЗОДОВ.

Безспорно е, че с Решение № 2552/18.04.2017г. по адм. дело № 108/2017г. на АССГ, потвърдено с Решение № 12765/25.10.2017г. по адм. дело № 6979/2017г. на ВАС, е отменено Решение № РД–Е112–234/23.11.2016г. на управителя на НЗОК, с което на Ж. А. С. е отказано предварително разрешение за лечение извън държава – членка по пребиваване, заплащано от НЗОК.

Ищцата в исковата молба, както и последващите уточняващи молби, се позовава именно на незаконосъобразността на Решение № РД–Е112–234/23.11.2016г. на управителя на НЗОК като юридически факт, от който произтичат визираните от нея вреди.

Не на последно място, Ж. А. С. изрично заявява в свое становище, депозирано по делото на 30.11.2018г. / л. 156-л.161, конкретно л.159 /, че не претендира вреди, които да са настъпили от незаконосъобразни действия или бездействия на административния орган.

На следващо място, в открито съдебно заседание, проведено на 23.10.2018г., процесуалният представител на ищеца оттегля становището си от 13.09.2018г., в което е отправил искане за прогласяване нищожността на Решение № РД-Е112-30/06.03.2018 г. на управителя на НЗОК.

Ето защо в случая е несъмнено, че юридическият факт, от който се

претендират вреди е именно незаконосъобразен акт на ответника - Решение № РД-Е112-234/23.11.2016г., което е отменено с влязло в сила на 25.10.2017г. Решение № 2552/18.04.2017 г. по адм. дело № 108/2017г. на АССГ.

Не е отчетено от ищцата, че с цитираното решение обаче съдът не се е произнесъл по съществуващото на спора, а е отменил оспорения административен акт и е върнал преписката за ново произнасяне от органа при спазване на задължителните указания по приложението на закона, а именно: „При новото разглеждане следва да се изиска мотивирано становище от експерти, които да отговорят на конкретно поставените въпроси.“

В процеса също така се установи, че възобновеното административно производство е завършило с издаването на Решение № РД-Е112-30/06.03.2018 г. на управителя на НЗОК, с което повторно е отказано издаване на предварително разрешение за лечение извън държавата – членка по пребиваване, заплащано от НЗОК. От данните по делото се установява, че цитираното решение е оспорено пред съда едва с жалба с вх. № 27198 от 19.07.2023г. /л. 520 от делото/. До края на устните състезания, не е налице влязъл в сила административен акт, с който да е приключило производството иницирано със заявление за издаване на разрешение (формуляр S2) за планирано лечение извън държавата по осигуряване/пребиваване с вх. № Е112-01-85/17.09.2016 г. от страна на Ж. А. С.. До влизането в сила на Решение № РД-Е112-30/06.03.2018 г. на управителя на НЗОК не е налице окончателен отказ по заявлението вх. № Е112-01-85/17.09.2016г. на Ж. С.. Именно от хипотетичната отмяна на Решение № РД-Е112-30/06.03.2018 г. на управителя на НЗОК, ищцата би могла да обоснове претенцията за присъждане на обезщетение за вреди.

Необходимо е да се посочи, че ищецът е следвало да изчака приключването на производството пред НЗОК с окончателен акт и тогава, ако този акт негативно засяга правната му сфера, да реализира субективното си право на оспорване и съответно да претендира обезщетение за вреди. При един положителен за ищеца акт, не би възникнал правен интерес от оспорването му, съответно – не би могло да се търси обезщетение за вреди, освен ако те не са обосновани от забавеното произнасяне на административния орган. Хипотетично при издаването на позитивен за ищеца акт, ще липсва причинно-следствената връзка между акта и претърпените имуществени вреди, тъй като заявлението на лицето би било уважено и неговата парично измерима претенция в конкретен размер удовлетворена.

Този извод се потвърждава и от Решение № 6739 от 04.06.2021г. по адм. дело № 11570/2020 г., III отд. на ВАС: „административното производство по съответния въпрос приключва едва тогава, когато административният орган се произнесе със законосъобразен акт и този акт влезе в сила, а конкретният случай не е такъв. Отмяната на един от издадените в хода на производството административни актове не поражда право на обезщетение, тъй като към този момент няма завършен фактически състав за търсене на имуществена отговорност за вреди. Претендираните от лицето права се признават или отричат, със съответните правни последици, с влизане в сила на административния акт, с който органът решава въпроса по същество. Поради това в подобни случаи искът за вреди от незаконна административна дейност може да се предяви след окончателното приключване на административното производство, ако реално има настъпили вреди в резултат на отложеното решаване на въпроса поради постановените при разглеждането на преписката незаконни актове. Макар законът /чл. 204, ал. 1 АПК/ да не е формулирал по този начин условието за допустимост на исковите претенции, правилото следва да се изведе при тълкуване на разпоредбите, които характеризират отделните фази на административния процес.“.

По изложените съображения ищцата не би могла да иска репарирание на вреди, настъпили вследствие от Решение № РД–Е112–234/23.11.2016г. на управителя на НЗОК, макар формално административният акт да отговаря на изискванията на чл.1, ал.1 от ЗОДОВ и чл. 204, ал.1 от АПК - отменен е при упражнен съдебен контрол. В случай, че претенцията на ищцата за обезщетяване за вреди беше обвързана с Решение № РД-Е112-30/06.03.2018 г. на управителя на НЗОК, уважаването ѝ би зависело от успешното провеждане на оспорването и отмяната на този акт. Към момента на предяване на иска /05.04.2018г./ и към датата на устните състезания /15.09.2023г./ въпросът относно наличието на условията за даване на предварително разрешение за провеждане на оперативно лечение не е решен окончателно и на ищцата все още не е отказано удовлетворяване на искането ѝ за издаване на формуляр S2, който да ѝ послужи пред Американския институт по минимално инвазивна хирургия /A. Spine/ в Република К..

Макар липсата на която и да е от предпоставките по чл. 1, ал.1 от ЗОДОВ да изключва ангажиране на отговорността по този ред, за пълнота съдът следва да отбележи, че не е налице и втората предпоставка от фактическия състав, а именно наличие на причинно – следствена връзка между вредата и сочения законосъобразен административен акт.

Съгласно чл. 20, § 2 от Регламент (ЕО) № 883/2004 на Европейския

парламент и на Съвета от 29 април 2004 година за координация на системите за социална сигурност „осигурено лице, което е получило разрешение от компетентната институция да замине за друга държава-членка с цел получаване подходящо за състоянието му лечение, получава обезщетенията в натура, предоставени от името на компетентната институция, от институцията по мястото на престоя, в съответствие с разпоредбите на прилаганото от нея законодателство като на осигурено съгласно посоченото законодателство лице. Разрешителното се дава, когато въпросното лечение е сред обезщетенията, предвидени от законодателството в държавата-членка, в която пребивава съответното лице и в която то не може да получи това лечение в срока, който е оправдан от медицинска гледна точка, като се вземе предвид неговото текущо здравословно състояние и вероятното развитие на неговото заболяване“.

В допълнение следва да се спомене и Решение на съда от 19 април 2007 година по дело С-444/05: „Съдът многократно се е произнасял, че член 49 не допуска прилагането на всяка национална правна уредба, която затруднява предоставянето на услуги между държавите-членки в по-голяма степен от предоставянето на услуги, които са изцяло вътрешни за държавата-членка (Решение от 5 октомври 1994 г. по дело Комисия/Франция, С- 381/93, R., стр. I- 5145, точка 17, както и Решение по дело S. и P., посочено по-горе, точка 61).“ В пар. 30-32 се посочва, че „Съдът многократно се е произнасял, че не е изключено възможната опасност от сериозно нарушаване на финансовата стабилност на системата за социално осигуряване да представлява сама по себе си императивно съображение от обществен интерес, което може да обоснове пречките при прилагането на принципа на свободното предоставяне на услуги (Решение от 28 април 1998 г. по дело К., С- 158/96, R., стр. I- 1931, точка 41, Решение S. и P., посочено по-горе, точка 72, както и Решение *Miller-F. и van R.*, посочено по-горе, точка 73). Съдът също така е признал, че целта да се поддържат достъпни за всички стабилни медицински и болнични услуги по съображения, свързани с общественото здраве, може също да се отнася до една от дерогациите, предвидени в член 46 по съображения, свързани с общественото здраве, доколкото подобна цел допринася за достигането на висока степен на закрила на здравето (Решение по дело К., посочено по-горе, точка 50, Решение по дело S. и P., посочено по-горе, точка 73, както и Решение по дело *Miller-F. и van R.*, посочено по-горе, точка 67). Съдът също така счита, че същата разпоредба позволява на държавите-членки да ограничат свободното предоставяне на медицински и болнични услуги, доколкото

поддържането на способност за лечение или на медицинска компетентност на националната територия е съществено за общественото здраве, дори за оцеляването на населението (Решение по дело К., посочено по-горе, точка 51, Решение по дело S. и P., посочено по-горе, точка 74, както и Решение по дело *Myller-F. и van R.*, посочено по-горе, точка 67).“ Тоест принципът на свободно предоставяне на услуги, включително медицински, не би могло да се разглежда като абсолютен и неограничен, а следва да се прилага при отчитане на реалните възможности на държавите- членки да поддържат работещи здравни системи, които да гарантират качество и достъпност на здравните услуги по съображения за защита на общественото здраве.

Част от действащото в РБ законодателство е издадената Наредба № 5/21.03.2014г. на МЗ за условията и реда за упражняване правата на пациентите при трансгранично здравно обслужване, с която се транспонира Директива 2011/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 2011 г. В чл. 26 от Наредбата е уреден редът за възстановяване от НЗОК на разходите за предоставеното в друга държава- членка здравно обслужване, за което здравно осигуреното лице е получило предварително разрешение. В чл. 26, ал. 3 от Наредбата се посочва, че разходите за предоставеното здравно обслужване се възстановяват в размера на разходите, които НЗОК заплаща за същото здравно обслужване, в случай че се предоставя на територията на Република България. Действително ищцата е направила разходи за своето оперативно лечение през м.02.2017г. в Република К., преди да получи разрешение за това /формуляр S2/, но нито към момента на предявяване на иска, нито към момента на устните състезания, формираният отказ на управителя на НЗОК да издаде такова разрешение е обявен за незаконсъобразен акт, както и на ищцата да е признато правото на планова трансгранична медицинска помощ.

На здравноосигурените лица в България държавата осигурява безплатна болнична медицинска помощ от лечебните заведения финансирани от бюджета на НЗОК по силата на национални рамкови договори, както и от частни лечебни заведения за болнична помощ, с които НЗОК е сключила договор за лечение на здравноосигурени лица по определени клинични пътеки.

Американският институт по минимално инвазивна хирургия /A. Spine/ в Република К., където е проведена оперативната интервенция на ищцата не работи с държавното здравно осигуряване и няма сключен договор с публичната здравна система на тази държава. Поради това обстоятелство, частната кипърска болница не би могла да предостави

безплатно лечение на ищцата с формуляр S2 за финансиране по реда на европейското законодателство и механизмите/правилата за координация на системите за социална сигурност са неприложими в конкретния случай.

В заключение, формира се извод за липса на причинно-следствена връзка между незаконосъобразно постановеното Решение № РД–Е112–234/23.11.2016г. на управителя на НЗОК и претърпени от ищцата имуществени и неимуществени вреди.

По изложените съображения предявените от Ж. А. С. искове се явяват неоснователни и следва да бъдат отхвърлени.

С оглед изхода от спора и на основание чл.10, ал.4 от ЗОДОВ, на ответника следва да се присъдят разноски в размер на 468.00 /четиристотин шестдесет и осем/ лева, представляващи внесения депозит за вещо лице /л. 313; л. 427/ и юрисконсултско възнаграждение от 100.00 /сто/ лева, определено по реда на чл. 37 ЗПП във връзка с чл. 24 от Наредбата за заплащането на правната помощ.

Така мотивиран, **АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С.-град**, II-ро отделение, 22 състав

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ исковете с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ, предявени от Ж. А. С. срещу Националната здравноосигурителна каса, за присъждане на обезщетение за претърпени имуществени вреди в размер на 37 650.00 евро за периода от 10.12.2016 г. до 05.04.2018г., неимуществени вреди в размер на 10 000.00 лева, за периода от 10.12.2016г. до окончателното изплащане на сумата, както и мораторна лихва за забава за периода 10.12.2016г. – 05.04.2018 г.

ОСЪЖДА Ж. А. С. ЕГН [ЕГН] от [населено място], [улица], ет.4, да заплати на НАЦИОНАЛНАТА ЗДРАВНООСИГУРИТЕЛНА КАСА с адрес: [населено място], [улица] сумата от 468.00 /четиристотин шестдесет и осем/ лева, на основание чл.10, ал.4 от ЗОДОВ.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Върховния административен съд на Република България с касационна жалба в 14-дневен срок от получаване на съобщението до страните за неговото постановяване.

ПРЕПИС от съдебния акт да се изпрати и връчи на страните.

Съдия:

